

ב"ה

שבת הגדול

למכה מצרים בבכוריהם
תהלים קלו, י.

ממה התפעלו בכורי מצרים

יש לבאר מעלת הנס ד"למכה מצרים בבכוריהם": בשאר המכות שלפני זה – הנה גם לאחר שבאה המכה בפועל, לא פעל הדבר על המצריים (כולל גם בכורי מצרים) שיתפעלו מזה כו'. ואף שפעולת המכה היתה רק היזק בממונם, אבל לא בגופם – הרי ממונם חביב עליהם כו'^[1], ובפרט שבן-נח מקפיד אפילו על פחות משה פרוטה^[2].

ואילו כאן – הנה עוד לפני שבאה המכה בפועל, אלא בני ישראל רק סיפרו לבכורי מצרים שעומדת לבוא מכת בכורות – התפעלו מזה כל כך עד שיצאו למלחמה.

וטעם הדבר שכאן התפעלו בכורי מצרים כל כך – לפי שבני ישראל דיברו עמהם בדברים היוצאים מן הלב (שנכנסים אל הלב ופועלים פעולתם^[3]), ועד – מתוך מסירת נפש:

עד כאן – לא היה אצל בני ישראל ענין של מסירות נפש, משה רבינו הלך אמנם אל פרעה כו', אבל ענין זה היה באופן שהקב"ה אמר לו "בא אל פרעה"^[4], בא יחד עמי (שהקב"ה בעצמו ילך עמו)^[5], כך, שלא היה לו מה לפחד. ומה גם שבכלל היה אצל משה רבינו הענין ד"שכינה מדברת מתוך גרונו", מצד גודל הביטול שלו באופן ד"ונחנו מה"^[6].

אמנם כאשר בני ישראל נצטוו לקחת את השה לקרבן פסח, הנה בשביל זה הוצרכו לענין של מסירות נפש – כמבואר בדעת זקנים מבעלי התוספות^[7], ש"כשראו המצרים כשלוקחין הפסחים לשחוט, נתקבצו עליהם להרגן, כי יראתן של מצרים היה בהמות". וכפי שאמר משה רבינו לפרעה "הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלוננו" (שהרי יראתן אנו זובחים)^[8], וכיון שמשה אמר זאת, בודאי היה זה אמת, שהרי ענינו של משה הוא אמת^[9]. ואף על פי כן, לא טענו בני ישראל למשה: היתכן שאתה מצוה לנו ליקח ששה ולשחוט, בה בשעה שאתה בעצמך אמרת שפעולה כזו תביא לידי כך ש"יסקלוננו"?! . . . אלא קיימו הציווי מתוך מסירות נפש, שזוהי הנהגה שלמעלה מטעם ודעת.

...ויתירה מזה: על פי נגלה יש חקירה האם קודם מתן תורה היה חיוב של מסירות נפש, ואף על פי כן, אף שעמדו עדיין קודם מתן תורה, לא עשו בני ישראל חשבונות אם יש עליהם חיוב של מסירות נפש, אלא מסרו נפשם לקיים ציווי ה'.

ומצד המסירות נפש שהיתה אצל בני ישראל בלקיחת השה לקרבן פסח, למרות שהיו עדיין בגלות מצריים שהיתה עדיין בתוקף (דאף שכבר פסקה עבודה מאבותינו^[10]), הרי קליפת מצרים היתה עדיין בתוקף) – הרי זה פעל על בכורי מצרים שהאמינו לדברי בני ישראל, ועד שהעמידו את עצמם בסכנה לצאת למלחמה.

וההוראה מזה: כאשר נותנים ליהודי שליחות לפעול עם יהודים נוספים – אין לו לטעון שלכל לראש עליו לסיים את כל עניניו, להתפלל וכו', לאכול ולשתות, לקרוא את העיתון, ולנוח היטב, ורק כאשר לא יהיה לו יותר מה לעשות – כיון שכבר הלך גם לטייל . . . – אזי "יעשה טובה" וידבר עם יהודי נוסף, כדי לבצע את שליחותו.

באופן כזה – אי אפשר לפעול על הזולת. כאשר הנהגתו היא באופן שלכל לראש דואג לסיים את כל עניניו, ורק אחר כך פונה לפעול על הזולת – לא יפלא שבא להתאונן על כך שאינו מצליח לפעול על הזולת, ומזה רוצה להוכיח שעדיין לא הגיע הזמן שיתעסק עם הזולת.

כדי לפעול על הזולת – עליו להניח את כל עניניו הצדה, כך, שגם בשעה שהוא רעב וצמא, כולל גם רעב וצמא לדבר ה', הרי הוא מנתק את עצמו מתוך מסירות נפש, ופונה לעסוק עם הזולת, ואז יצליח לפעול עליו.

קטע משיחת ש"פ אחרי, שבת הגדול, רשימת השומעים בלתי מוגה.
י"ב ניסן ה'תשכ"ז

- [\[1\]](#) ראה ברכות סא, ב.
- [\[2\]](#) עירובין סב, א.
- [\[3\]](#) ראה ס' הישר לת"ת שי"ג.
- [\[4\]](#) ר"פ בא.
- [\[5\]](#) ראה זח"ב לד, א.
- [\[6\]](#) שמות טז, ז-ח.
- [\[7\]](#) שמות יב, ג.
- [\[8\]](#) שמות ח, כב (ובפרש"י).
- [\[9\]](#) ראה ב"ב עד, א. ועוד.
- [\[10\]](#) ר"ה יא, א.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי , אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה , צביה זלאטע רייזל , שמואל , מנחם מענדל , ישראל אריה לייב , יוסף יצחק ,
שניאור זלמן , חיה מושקא , אברהם דוד , אהרן , חנה